

יום רביעי 2 אוקטובר 2013

הודעה לעיתונות

אמנסטי אינטרנשיונל: טורקיה מואשמת בהפרות גסות של זכויות אדם במחאות פארק גזי

השלטונות הטורקיים ביצעו הפרות זכויות אדם רחבות היקף כשניסו לרמוס את מחאת פארק גזי הקיץ, אמר היום ארגון זכויות האדם אמנסטי אינטרנשיונל.

בדו"ח היוצא לאור היום, הארגון מתעד אלימות משטרתית חמורה במהלך ההפגנות, את כישלון הרשויות לתת דין וחשבון על הפגיעות האלו והטרדה של אנשים שלקחו חלק במחאה.

"הניסיון לרסק את תנועת המחאה בפארק גזי טמן בתוכו שורה של הפרות זכויות אדם בקנה מידה ענקי. ההפרות כוללות שלילה רחבת היקף של הזכות להתאספות בלתי אלימה והפרות של הזכויות לחיים, לחירות ולחופש מעינויים והתעללות", אמר אנדרו גרדנר, חוקר טורקיה באמנסטי אינטרנשיונל.

"חבילת הדמוקרטיזציה" עליה הודיע ראש הממשלה ביום שני לא מטפלת בהפרות אלו, ואינה נוקטת בצעדים רציניים על מנת להבטיח שהם לא יתרחשו בעתיד.

הדו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל, מפרט כיצד השימוש באש חיה, גז מדמיע, זרנוקי מים, כדורי פלסטיק והכאה של מפגינים גרם לפציעתם של יותר מ-8,000 בני אדם באזור ההפגנות. מותם של לפחות שלושה מפגינים נקשר לשימוש פוגעני בכוח על ידי המשטרה.

הארגון עקב מקרוב אחר ההפגנות באיסטנבול ובאנקרה וראיין עשרות אנשים שנפגעו בידי המשטרה או שנעצרו שלא כדין, הוכו או הותקפו מינית במעצר.

הדו"ח מתעד כיצד:

- מפגינים ואנשים אחרים הוכו קשות, אדם אחד נהרג ועשרות אחרים נפצעו כתוצאה;
  - שוטרים ירו כדורי פלסטיק בתדירות גבוהה ישירות לעבר ראשי מפגינים ופלג גופם העליון;
  - רימוני גז מדמיע נורו באופן קבוע הישר לעבר מפגינים, עוברי אורח ולפעמים לעבר בנייני מגורים ומתקנים רפואיים. מאות נפצעו, ולדברי עדים, אדם אחד לפחות נהרג כתוצאה;
  - חומרים כימיים הוספו למכלי האספקה של זרנוקי המים;
  - מפגינות חוו התעללות מינית בידי גורמי אכיפת החוק;
  - נעשה שימוש בנשק חם, שהביא להרג של מפגין אחד.
- "רמת האלימות של המשטרה בפארק גזי מראה בבירור מה קורה כאשר כוח שיטור בלתי מיומן ובלתי מפקח מונחה להשתמש בכוח – ואף להשתמש בו ביד רחבה – בידעה שכנראה לעולם לא יאלץ לתת דין וחשבון על מעשיו", אמר גרדנר.

אמנסטי אינטרנשיונל ישראל

קיבוץ גלילות 32 ב' תל-אביב 66550 Tel Aviv | 32B Kibbutz Galuyot st. ת.ד. 14179 P.O.B
טל. 03-5250005 | פקס. 03-5250001 | www.amnesty.org.il

נראה כי רובם המכריע של מקרי ההתעללות המשטרית יעברו ללא עונש. במקביל, רבים מאלו שארגנו או השתתפו בהפגנות סבלו מסעי השמצה, התעללות וכעת עומדים לדין בהאשמות שאינן הוגנות או שהוצאו מפרופורציה. אלו שסייעו למפגינים או דיווחו על ההפגנות – כגון רופאים, עורכי דין, עיתונאים ואפילו בעלי עסקים – נחשפו לאיומים ולהטרדות.

"ברור שהשלטונות הטורקים היו נחושים לשים סוף להפגנות בפראק גזי ולמנוע מהן להתרחש שוב. הם בחרו בטקטיקה של כוח, איומים, עלבונות והעמדה לדין", אמר גרדנר.

"מאות אנשים מועמדים לדין אך ורק בשל השתתפותם בהפגנות בלי ראיות לכך שהם עצמם לקחו חלק במעשי אלימות".

"רבים מאלה המואשמים בארגון ההפגנות נחקרים תחת חקיקה למניעת מעשי טרור".

"הממשלה הטורקית חייבת ללמוד לקבל דעות ביקורתיות המובעות בהפגנות רחוב ולדאוג כי המשטרה מצוידת, מאומנת ופועלת תחת הנחיות לבצע את עבודתה באופן חוקי".

אמנסטי אינטרנשיונל קורא לממשלות ולספקי ציוד לריסון מהומות להטיל איסור מידי על יצוא או העברה לטורקיה של ציוד כגון זה, בפרט גז מדמיע, תרסיסי פלפל וכדורי פלסטיק.

על האיסור להישאר בתוקף עד שהשלטונות הטורקים יאפשרו חקירות מיידיות, עצמאיות ובלתי תלויות של הטענות על שימוש פוגעני או שרירותי בכוח, ויפגינו מחויבות לסטנדרטים בינלאומיים.

פרטים נוספים מהדו"ח:

גורמי אכיפת החוק הטורקים עשו שימוש בכוח ובהתעללות נרחבים ושיטתיים בניגוד לסטנדרטים בינלאומיים של זכויות אדם.

על פי עקרונות היסוד של האו"ם בעניין השימוש בכוח ובכלי נשק על ידי גורמי אכיפת חוק, כוחות משטרה המפזרים הפגנות חייבים להימנע משימוש בכוח ככל האפשר וכאשר אין מנוס משימוש בכוח, עליהם להגביל כוח זה למינימום ההכרחי.

שימוש בתחמושת חיה: ב-1 ביוני אתם סאריסולוק נורה בראשו על ידי קצין משטרה, ומת מפצעיו ב-14 ביוני. נגד הקצין הוגש כתב אישום על ההאשמות הכי פחות חמורות במסגרת החוק – גרימת מוות על ידי חריגה מגבולות ההגנה הלגיטימית ללא כוונה תחילה. עדים לתקרית, ובני משפחתו של סאריסולוק עוברים הטרדות.

שימוש חוזר ונשנה, ולא נחוץ, של זרנוקי מים נגד מפגינים לא אלימים, כולל בעת שנמלטו מהמשטרה או כאשר התחבאו בתוך מבנים. ישנן ראיות חותכות לכך שנוספו חומרים כימיים למים, שגרמו לתחושות צריבה של העור.

רימוני גז מדמיע נורו כנשק נגד מפגינים, עוברי אורח ואנשים בבנייני מגורים, מבנים מסחריים ומרכזים רפואיים. שוטרים ריססו גז פלפל בעיניהם של מפגינים כעונש לאחר שנתפסו.

עדי ראייה מדווחים כי עבדאללה קומריט נפגע בראשו מרימון גז מדמיע שנורה מטווח קצר על ידי קצין המשטרה באנטקיה ב-3 ביוני ומת מפצעיו ביום למחרת.

כדורי פלסטיק נורו מטווח קצר לראשים ולפלגי הגוף העליונים של מפגינים. ב-11 ביוני הוליה ארסלאן איבדה את עינה הימנית ואפה נשבר כתוצאה מירי של כדורי פלסטיק שבוצע ע"י המשטרה בפארק גזי.

תקיפות מיניות: במקרה אחד המפורט בדו"ח, איילים קאראדו, נעצרה והוכתה על ידי שוטרים גברים שנגעו בה בצורה מינית בסמוך למקום הפגנה במחוז דיקמן. ב-26 ביוני היא הגישה תלונה על התקיפה המינית, ונמסרה לה שתלונתה תחקר.

הכאות: במקרה אחד המפורט בדו"ח, ב-2 ביוני, אלי איסמעיל קורקמאז, מפגין בעיר איסקייר הוכא קשות ומת מפצעיו ב-10 ביוני. צילומי טלוויזיה במעגל סגור של ההכאות הושמדו אך ארבעה שוטרים וארבעה אזרחים עומדים למשפט במקרה.

לפרטים נוספים: עדי דרווי-אברהם 0502717238